

Wstęp

Konferencje naukowe organizowane przez Pomorską Izbę Adwokacką w Gdańsku na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń naukowych polskiej Palestry. Różnorodna tematyka poruszana podczas wystąpień zaproszonych prelegentów sprzyja doskonaleniu zawodowemu członków adwokatury. Prawo jako dziedzina naukowa jest żywe i kształtowane przez zmieniające się okoliczności społeczne oraz technologiczne. Tym samym zachodzi potrzeba kształcenia wykwalifikowanych kadr prawników, którzy będą mogli sprostać oczekiwaniom zmieniającej się rzeczywistości, specjalistów w rozwijających się dziedzinach prawa. Organizowane przez Pomorską Izbę Adwokacką w Gdańsku coroczne konferencje naukowe stanowią idealne forum do dyskusji pomiędzy członkami prawniczych korporacji a naukowcami. Uwieńczeniem każdej z konferencji jest publikacja stanowiąca zbiór referatów wygłoszonych przez ekspertów zajmujących się daną dziedziną prawa.

W związku z powyższym, oddajemy w Państwa ręce kolejną, już trzecią monografię pokonferencyjną III Konferencji Naukowej Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku „Prawo sportowe”.

III Konferencja Naukowa „Prawo sportowe” odbyła się 9.11.2017 r. w Wyższej Szkole Administracji i Biznesu im. *E. Kwiatkowskiego* w Gdyni. Składała się z pięciu starannie wybranych paneli tematycznych. Patronat honorowy nad konferencją sprawowali m.in. Prezes Naczelnej Izby Adwokackiej adw. *Jacek Trela*, Prezydenci Gdyni i Gdańska, Marszałek Województwa Pomorskiego. Partnerem strategicznym konferencji był Polski Związek Piłki Nożnej. W każdym z pięciu paneli głos zabrano czterech prelegentów. Pierwszy panel dotyczył działalności sportowej. W drugim poruszane były zagadnienia z zakresu umów w sporcie. W następnej kolejności omówiona została kwestia odpowiedzialności w sporcie oraz wizerunku w sporcie. Przedmiotem ostatniego panelu były imprezy masowe.

Zachęcení zesłorocznym sukcesem młodych adeptów adwokatury, studentów oraz doktorantów, organizatorzy III Konferencji Naukowej PIA ponownie zaprosili aplikantów adwokackich wszystkich izb do wygłoszenia referatów w ramach panelu dla aplikantów, studentów i doktorantów. Odbywał się on równolegle do obrad głównej konferencji. Wzorem 2017 r., studenci oraz doktoranci biorący udział w dyskusji zostali wyłonieni w drodze konkursu na referat.

Szeroki zakres tematyczny III Konferencji Naukowej sprawił, że na niniejszą publikację składa się dwanaście artykułów, mających charakter interdyscyplinarny w ramach szeroko pojętego prawa sportowego. Ich kolejność jest zdeterminowana programem

konferencji, jako że w głównej mierze stanowią rozwinięcie referatów zaprezentowanych podczas listopadowych obrad.

Artykuł profesora *Adama J. Szwarca* porusza problematykę doping w sporcie. Doniosłym zagadnieniem w omawianym przez autora kontekście jest egzekwowanie odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej z tytułu stosowania doping w sporcie profesjonalnym. Dyskusyjną kwestią jest prawna regulacja dopingowej odpowiedzialności dyscyplinarnej, jak i zakres odpowiedzialności karnej z tego tytułu, a więc zakres kryminalizacji doping w sporcie. Autor rozważa, czy karalne winny być tylko takie czyny związane z dopingiem, które godzą w życie i zdrowie, czy także czyny godzące w ten sposób w inne dobra i wartości. W konkluzji postuluje się poszanowanie w tym zakresie zasady subsydiarności prawa karnego i sięgania do instrumentów prawa karnego jako *ultima ratio*, a także konstytucyjnej zasady współmierności oraz postulat spójności prawa karnego.

Z kolei mecenas *Agata Kowalska* rozważa w swoim opracowaniu bardzo aktualną obecnie tematykę, jaką jest nowe unijne rozporządzenie w sprawie ochrony danych osobowych (RODO) w działalności sportowej. Organizacje sportowe, stowarzyszenia, kluby piłkarskie będą musiały sprostać wymaganiom stawianym przez unijne przepisy. Autorka zwraca uwagę, iż wiele problemów prawnych pojawia się np. na gruncie świadczenia usług *skautingu* piłkarskiego. Skauci gromadzą i przetwarzają dane osobowe piłkarzy, których obserwują, co odbywa się bez zgody tych piłkarzy na przetwarzanie ich danych osobowych. W świetle przepisów nowego Rozporządzenia należy znaleźć remedium na takie problemy, celem uniknięcia przewidzianych przez RODO wysokich kar finansowych za naruszenie zasady ochrony danych osobowych.

O politycznych i społecznych przyczynach udzielania zwolnień podatkowych dla mistrzów piłkarskich traktuje referat dr *Karoliny Tetlak*. Współcześnie coraz wyraźniej widać tendencję do wpisywania sportu w ogólne strategie promocyjne państw, budowania lub zmieniania wizerunku państw poprzez sukcesy w określonych dyscyplinach sportowych i wykorzystywanie popularności poszczególnych sportowców. Promowanie miejsc (miast, regionów) poprzez organizację zawodów sportowych o randze międzynarodowej pozwala poprawić publiczny wizerunek regionu, co przekłada się na zwiększoną atrakcyjność dla turystów i biznesu. W tym kontekście można mówić o turystyce sportowej. To właśnie te pozaekonomiczne korzyści oraz globalna wartość promocyjna mistrzostw stanowią prawdopodobnie klucz do uzasadnienia udzielania imprezom zwolnień podatkowych.

Opracowanie adw. dr. *Pawła Brzezickiego* dotyczy odpowiedzialności prawnej lekarza za diagnozowanie i leczenie sportowca. Autor porusza w nim głównie praktycznoprawne aspekty związane z odpowiedzialnością lekarza za prowadzenie procesu diagnostyczno-leczniczego wobec sportowca. Omawia rudymtarne i ważne aspekty teoretyczne oraz praktyczne właściwe dla odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej. Szczególną uwagę zwracają kwestia postępowania zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej oraz odpowiedzialność lekarza jako gwaranta za uchylenie stanu niebezpieczeństwa dla pacjenta. W artykule wskazano również na możliwe

odmienności w postępowaniu diagnostyczno-leczniczym wobec osób uprawiających sport. Niewłaściwe postępowanie diagnostyczno-lecznicze wobec pacjenta, także sportowca, może rodzić odpowiedzialność prawną – równolegle może ona występować na płaszczyźnie cywilnej, karnej i zawodowej.

Adwokat *Bartłomiej Witucki* omawia zagadnienie ochrony prawnej widowiska sportowego. Autor wskazuje, że w dzisiejszych czasach sport jest istotną gałęzią gospodarki, biorąc pod uwagę zarówno sport masowy, jak i sport zawodowy. W tym drugim aspekcie rozwój sportu jako biznesu napędza telewizja. To głównie dzięki telewizji sport zawodowy generuje dochody. Innymi słowy, pieniądze płyną do biznesu sportowego w zasadniczej mierze dzięki telewizji. Tak ogólnie postawioną tezę potwierdza to, że głównym źródłem dochodów organizacji sportowych (krajowych czy międzynarodowych), organizujących zawody sportowe przykuwające uwagę widzów, są opłaty z tytułu sprzedaży praw do transmisji telewizyjnych. Jest to logiczne, biorąc pod uwagę, że dzięki telewizji zwiększa się zasięg odbiorców, czyli rynek, a właśnie wielkość widowni telewizyjnej jest zasadniczym kryterium szacunku liczby fanów, a tym samym oceny, które dyscypliny są najpopularniejsze na świecie.

Na temat realizacji zakazu stadionowego w kontekście bezpieczeństwa imprezy masowej wypowiadają się w swoim opracowaniu adw. dr *Janusz Kaczmarek* oraz adw. *Adam Sampolski*. Ta istotna z punktu widzenia instytucja prawa ma na celu odizolowanie pseudokibiców od uczestnictwa w imprezach sportowych, w szczególności meczów piłki nożnej. Niestety praktyka dowodzi, iż zakazy te są orzekane stosunkowo rzadko w stosunku do skali zjawiska chuligaństwa stadionowego. Gdy już są orzeczone, to wykrywalność naruszenia tych zakazów jest natomiast nieznacząca. Wnioskiem *de lege ferenda* powinno być uproszczenie art. 65 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych oraz art. 41b KK, aby umożliwić sądom ich stosowanie. Z drugiej strony, należy dokładnie uregulować wymianę informacji o uczestnikach meczów piłkarskich, w szczególności drogą elektroniczną, aby organizatorzy imprez sportowych mieli możliwość wypełnić swoje ustawowe obowiązki i nie dopuścić do przebywania podczas tych imprez osób, wobec których orzeczono zakaz stadionowy.

Z kolei dr hab. *Piotr Chlebowicz* dokonuje analizy przestępstw zawartych w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych z punktu widzenia polityki kryminalnej, w szczególności przez pryzmat tzw. strategii sytuacyjnego zapobiegania przestępczości. Zdaniem autora, przekonanie ustawodawcy dotyczące skuteczności technik represyjnych bywa niekiedy nieuzasadnione. Omówione w niniejszym opracowaniu przykłady jasno wskazują, że efektywność stosowania przepisów karnych pozakodeksowych wymaga nie tylko „dobrej legislacji”, co w przypadku przepisów karnych UBIM wcale nie jest oczywiste, ale także środków technicznych i finansowych dla prawidłowej realizacji norm karnomaterialnych.

Interesujące rozważania zawiera artykuł adw. *Jacka Markowskiego* dotyczący wybranych zagadnień praktycznych e-sportu. Pod pojęciem e-sportu kryje się wiele różnych gatunków gier, podobnie jak w sporcie tradycyjnym, który obejmuje swoim zakresem wiele dyscyplin. Ten globalny fenomen, ze względu na swoją popularność i wyjąt-

kowość, zaczyna konkurować ze sportem tradycyjnym. Wraz ze wzrostem potencjału branży, zaczęły się pojawiać w niej problemy natury prawnej. Wybór ich ostatecznego rozwiązania wpływać będzie bezpośrednio na przyszły kształt esportowych rozgrywek. Współczesny e-sport odznacza się następującymi atrybutami: rosnąca rzesza kibiców, uzdolnieni gracze (e-sportowcy), amatorskie oraz profesjonalne drużyny, organizatorzy turniejów/lig, sponsorzy, reklamodawcy oraz wydawcy gier (podmioty, bez których e-sport nie mógłby funkcjonować).

Rozważania o wizerunku porusza w swoim artykule adw. dr *Dominika Wetoszka*. Co do zasady, sportowiec może swobodnie dysponować swoim wizerunkiem i korzystać z przysługującej mu ochrony. W przypadku wyrażenia zgody, uprawnienie do posługiwania się wizerunkiem zawodnika nabywają kluby sportowe, z którymi łączy go umowa o profesjonalne uprawianie sportu lub reklamodawcy w zakresie określonym w umowie. Wykorzystanie wizerunku sportowca jako osoby powszechnie znanej nie wymaga jego zgody, jeśli jest wykorzystywane do celów niekomercyjnych. Swoistym ustawowym ograniczeniem korzystania z prawa do wizerunku jest wizerunek zawodnika – członka reprezentacji krajowej lub olimpijskiej w stroju reprezentacji. Zawodnik wyraża zgodę na wyłączne udostępnienie swojego wizerunku w stroju reprezentacji w celu jego marketingowego wykorzystania na potrzeby związku sportowego lub PKOl.

Artykuł dr *Magdaleny Adamowicz* oraz mec. *Maksymiliana Paški* ma za przedmiot nowe regulacje prawne dotyczące rejestracji statków sportowych. Autorzy porównali dotychczasowy i nowy stan prawny dotyczący rejestracji jachtów w Polsce oraz przedstawili wielość i różnorodność rozwiązań, które nie sprzyjają przejrzystości obowiązującego systemu prawnego. Celem autorów było wykazanie konieczności przeprowadzenia reformy i ujednolicenia procedur, wniosków oraz dokumentów potwierdzających rejestrację jachtów. Ustawodawca zaproponował znowelizowane przepisy tworzące jeden rejestr dla wszystkich jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m. Nowy system rejestracji ma być uproszczony, prowadzony w postaci teleinformatycznej oraz stale dostępny (24/7) dla użytkowników, w szczególności – służb ratowniczych i administracji państwowej. Utworzona zostanie jedna baza danych pozwalająca czuć nad bezpiecznym uprawianiem żegluga.

Opracowanie mgr *Aleksandry Czubek* stanowi podsumowanie zmian prawnych wynikających z wdrożenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 dla możliwości rejestracji niekonwencjonalnych znaków towarowych w ustawodawstwie unijnym. Autorka omawia przedmiotowe zagadnienie na podstawie analizy sprawy *Sieckmann* oraz sprawy mającej za przedmiot próbę rejestracji znaku zapachowego, pochodzącego z połączenia zapachu piłek tenisowych i świeżo strzyżonej trawy. Na mocy przedmiotowego Rozporządzenia, zniesiony został wymóg graficznego przedstawienia przedmiotu ochrony, o którego ochronę w formie znaku towarowego ubiega się wnioskodawca. W związku z powyższym, rozszerzone zostało spektrum możliwości w zakresie rejestracji niekonwencjonalnych znaków towarowych, takich jak dźwięki czy zapachy, czy ruchy. Tym samym zwiększono szanse na dopuszczenie rejestracji znaków towarowych takich jak dźwięki, zapachy, ruchy czy hologramy.

Organizatorzy Konferencji Naukowych Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku mają nadzieję, że niniejsza monografia stanowić będzie godne podsumowanie III Konferencji Naukowej na temat prawa sportowego. Publikacja ta stanowi kolejne już opracowanie stanowiące zbiór zagadnień prezentowanych podczas organizowanych corocznie konferencji, którym przyświeca idea integracji pomiędzy środowiskiem praktyków i teoretyków prawa na różnych jego obszarach.

adw. dr *Dominika Wetoszka*